

James Pardo

Kako to radi Buffett?

24 jednostavne strategije ulaganja najvećeg
svjetskog ulagača u podcijenjene dionice

Naslov izvornika
James Pardo
How Buffett Does It
McGraw-Hill

Copyright © hrvatskog izdanja
MASMEDIA d.o.o.
Zagreb, Savska 66/2
www.masmedia.hr

Nakladnici
Poslovni dnevnik
MASMEDIA

Za nakladnike
Slaven Andrašić

Urednik
Silvije Orsag

Konzultant
Slaven Ravlić

Izvršna urednica
Ksenija Gredelj Vargović

Lektura
Brigita Baričević

Proizvodnja
Vjeran Andrašić

Dizajn omota
Adverta d.o.o., Andrija Previšić

Računalna priprema teksta
Ivan Kapetanović, Masmedia

Tisak
Grafički zavod Hrvatske

James Pardoe

KAKO TO RADI BUFFETT?

24 jednostavne strategije ulaganja najvećeg
svjetskog ulagača u podcijenjene dionice

Prijevod
Gordana Mlačak

Poslovni dnevnik
MASMEDIA
Zagreb

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 336.763.2

PARDOE, James

Kako to radi Buffett? : 24 jednostavne
strategije ulaganja najvećeg svjetskog
ulagača u podcijenjene dionice
/ James Pardoe ; <prevoditeljica Gordana
Mlačak>. - Zagreb : Poslovni dnevnik :
Masmedia, 2006.

Prijevod djela: How Buffett does it.

ISBN 953-157-496-0 (Masmedia)

I. Dionice -- Strategije ulaganja

301009143

SADRŽAJ

	Buffettov način	9
1. poglavlje	Jednostavnost iznad svega	13
2. poglavlje	Donosite vlastite investicijske odluke ...	19
3. poglavlje	Održavajte pravi temperament.....	25
4. poglavlje	Budite strpljivi.....	31
5. poglavlje	Kupujte poduzeća, a ne dionice	39
6. poglavlje	Tražite društvo koje je franšiza.....	45
7. poglavlje	Kupujte nisku, a ne visoku tehnologiju	51
8. poglavlje	Koncentrirajte svoja ulaganja u dionice	57
9. poglavlje	Practicirajte neaktivnost, a ne hiperaktivnost.....	63

10. poglavlje	Ne gledajte burzovne izvještaje.....	69
11. poglavlje	Gledajte na silazni trend na tržištu kao na priliku za kupnju	75
12. poglavlje	Nemojte skočiti na svaku loptu.....	81
13. poglavlje	Ignorirajte makro; usredotočite se na mikro	87
14. poglavlje	Pažljivo promotrite menadžment.....	93
15. poglavlje	Upamtite, car je gol na Wall Streetu	99
16. poglavlje	Vježbajte neovisno razmišljanje.....	105
17. poglavlje	Ostanite unutar svojeg kruga stručnosti	111
18. poglavlje	Ignorirajte predviđanja tržišta dionica....	117
19. poglavlje	Shvatite metaforu o ‘gospodinu Tržištu’ i ‘marži sigurnosti’.....	123
20. poglavlje	Budite u strahu kada su drugi pohlepni i pohlepni kada su drugi u strahu	129
21. poglavlje	Čitaj, čitaj još malo, a onda razmišljaj ...	135
22. poglavlje	Upotrijebite svu svoju snagu	141
23. poglavlje	Izbjegnite skupe greške drugih.....	147
24. poglavlje	Postanite dobar ulagač	153
	Preporučena literatura	157
	O piscu.....	159
	Kazalo imena i institucija	161

Buffettov način

Za većinu je nas tržište dionica prava zagonetka. S obzirom na obilje izbora – samo u Sjedinjenim Državama kotira više od 7.000 različitih dionica – kako je uopće moguće zaraditi novac ulaganjem u tržište dionica? Koje biste dionice trebali kupiti? Koga biste trebali slušati? Koju biste strategiju trebali slijediti?

Mnogi se od nas još uvijek oporavljaju od sloma dionica internetskih tvrtki i još su uvijek oprezni prilikom ulaganja svojeg teško zarađenog novca u tržište. Mnogi su se od nas opekli na vlastitom iskustvu. Možda je to bilo zbog prijateljeva savjeta o dionicama koje ne mogu promašiti, preporuke brokera ili stečaja tehnoloških tvrtki. Lekcija koju su mnogi naučili je da se sheme za brzo bogaćenje prečesto izjalove u sheme za brzo siromašenje.

Ako ste se kao ulagač opekli – bilo zbog brokera, pada Nasdaq¹, uzajamnih investicijskih fondova, dnevnog trgovanja, sustava procjene najboljeg trenutka za

¹ *National Association of Securities Dealers Automated Quotation System* – Sustav kotacija nacionalnog udruženja trgovaca vrijednosnim papirima (op. prev.).

kupnju ili prodaju dionica na tržištu (timing the market), penny dionica,² opcija ili visokotehnoških tvrtki, brzorastućih društava – onda doista trebate proučiti investicijsku filozofiju i pristup Warrena Buffetta.

Proučavajući Warrena Buffetta otkrit ćemo dokazanu ‘metodu polaganog bogaćenja’ za ulaganje u tržište dionica. Buffett je kamenje pretvorio u palaču kroz dobru investicijsku praksu. I vi možete postati dobar ulagač i dugoročno zaraditi novac na tržištu dionica – ali samo ako slijedite njegove temeljne koncepte i usvojite njegovu disciplinu, strpljivost i temperament.

Warren Buffett od svojih roditelja nije naslijedio niti jednoga centa. Danas, isključivo svojim ulaganjima, on sâm vrijedi više od 40 milijardi dolara. No, od Harvarda na istoku do Stanforda na zapadu, o Buffettu se rijetko raspravlja u učionicama najboljih poslovnih škola. Drugim riječima, akademski krugovi većinu vremena uglavnom ignoriraju najvećeg ulagača svih vremena.

Nadam se da *vi* nećete ignorirati Buffettov primjer. Nadam se da ćete razmisliti o tome da i vi slijedite njegovu investicijsku praksu, pogotovo ako su vam prethodna ulagačka iskustva bila neugodna.

Kao što je u košarci za dobrog igrača presudno vladanje osnovama, tako je vladanje Buffettovim investicijskim osnovama presudno da bi se bilo dobrim ulagačem. Ti temelji obuhvaćaju:

1. Jednostavnost
2. Strpljenje
3. Pravi temperament
4. Neovisno razmišljanje
5. Ignoriranje makro događaja koji odvlače pažnju
6. Nerazumnu strategiju ne-diversifikacije
7. Neaktivnost, a ne hiperaktivnost
8. Kupnju dionica koje onda ne ispuštate iz ruke

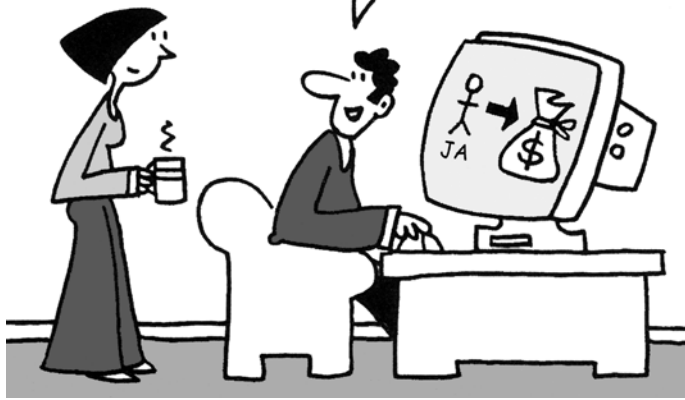
² Dionica izrazito niskih vrijednosti.

9. Usredotočenost na poslovne rezultate i vrijednost, a ne na cijenu dionica
10. Agresivni oportunistički, hvatanje prilike koju vam pruža ludost tržišta dionica.

Slijedeći ova temeljna pravila, postat ćete bolji ulagač. Načela dobrog ulaganja donose dobre rezultate.

Pronađi izvrsno poduzeće s izvrsnim menadžmentom, kaže Buffett, i kupi dionice po razumnoj cijeni – a onda ih ne ispuštaj iz ruke.

STVARNO SAM
POJEDNOSTAVNIO
STVARI!

1. POGLAVLJE

Jednostavnost iznad svega

Kada ulažete, pojednostavnite stvari. Napravite ono što je lako i očigledno, savjetuje Buffett; nemojte pokušavati tražiti komplicirane odgovore na komplicirana pitanja.

Mnogi ljudi vjeruju da je ulaganje u tržište dionica složeno, misteriozno i riskantno, pa ga je stoga najbolje prepustiti profesionalcima. Prema ovom uobičajenom načinu razmišljanja, prosječna osoba ne može biti uspješan ulagač zato što je za uspjeh na tržištu dionica potreban magisterij iz ekonomije, vladanje složenim matematičkim formulama, pristup sofisticiranim računalnim programima za procjenu najboljeg trenutka na tržištu i strahovito puno vremena kako bi se stalno nadziralo tržište, tablice, volumene, gospodarska kretanja i tako dalje.

Warren Buffett je pokazao da je sve to zabluda.

Buffett je osmislio jednostavan i uspješan način za ulaganje u tržište dionica. Svaka je osoba prosječne inteligencije i te kako kadra biti uspješan ulagač u podcijenjene dionice bez pomoći profesionalca zato što je lako razumjeti temelje dobrog ulaganja.

Buffett ulaže samo u razumljiva, financijski sigurna poduzeća s dugogodišnjom tradicijom koja imaju jednostavno objašnjenje za svoj uspjeh, a nikada ne ulaže u nešto komplicirano što ni sam ne razumije.

Upamtite da kod ulaganja ne vrijedi stupanj teškoće. Tražite tvrtke koje dugo traju s predvidljivim poslovnim modelima.

Bit i ljepota Buffettove filozofije ulaganja leži u njezinoj jednostavnosti. Ona ne iziskuje kompliciranu matematiku, financijsko znanje ili poznavanje kretanja gospodarstva i tržišta dionica u budućnosti. Ona se zasniva na zdravorazumskim načelima i strpljenju koje svaki ulagač može razumjeti i prihvatiti. Ustvari, Buffett vjeruje da si ulagači ne pomažu kada se oslanjaju na stvari poput matematičkih formula, kratkoročnih prognoza ili kretanja na tržištu, ili pak tablica koje se temelje na cijeni i količini.

Ustvari, kaže Buffett, kompleksnost ti može samo *naštetiti*. Nemojte se dovoditi do ludila pokušavajući dešifrirati najnovije teorije o ulaganju, kao što su vrednovanje opcija ili bete. U većini vam je slučajeva čak i bolje da o tim najmodernijim sustavima ne znate ništa. Važna lekcija koju je Buffett naučio od svojeg mentora, Bena Grahama, jest da nije potrebno raditi “izvanredne stvari da bi se postigli izvanredni rezultati”.

Pojednostavnite stvari. Evo što vam je cilj: kupite dionice u izvrsnom društvu koje vode poštenu i sposobnu

ljudi. Za svoj udio u tom poduzeću platite manje nego što stvarno vrijedi u smislu njegovog budućeg potencijala zarada. Onda ne ispuštajte te dionice i čekajte da tržište potvrdi vašu procjenu.

To je središnje načelo Buffettove investicijske filozofije. Ono objašnjava kako je on pretvorio ulaganje u dionice *Washington Posta* u vrijednosti 10,6 milijuna dolara u udio koji trenutačno vrijedi više od jedne milijarde dolara, kako njegovo ulaganje u dionice Coca-Cole od 1 milijarde dolara danas vrijedi više od 8 milijardi dolara, te kako je kupio dionice GEICO Insurancea vrijedne 45 milijuna dolara i svjedočio rastu svojega ulaganja na više od jedne milijarde dolara.

Ako ne razumijete kako neko poduzeće funkcionira, nemojte ga ni kupiti.

Buffett je Berkshire Hathaway pretvorio u tvrtku vrijednu više od 100 milijardi dolara koristeći ovo jednostavno načelo kao misao vodilju. Kada ulaže u tržište dionica, svoj novac ulaže u lako razumljiva, financijski zdrava poduzeća s jakim, trajnim izgledima, te sa sposobnim i poštenim menadžmentom. On kupuje puno dionica kada ih tržište dionica prodaje uz diskont. To u najkraćim crtama objašnjava njegov uspjeh.

Zaboravite na sofisticirane računalne programe za odabir dionica koji se usredotočuju na povijest cijena, nepostojanost ili smjer tržišta. Osim toga, odbacite jednadžbe pune logaritama i grčkih slova. I Buffett koristi računalo – ali uglavnom zato da igra bridž, a ne da prati kretanja cijena dionica. Vaš bi investicijski cilj trebao biti jednak kao i Buffettov: dobro otvoriti oči za dionice razumnih cijena u razumljivim poduzećima čije će zarade vrlo vjerojatno rasti u nadolazećim godinama. I to je to!

Evo tri načela koja leže u temelju *svih* vaših investicijskih odluka:

Uvijek pojednostavnite stvari. Nemojte da ulaganje postane nepotrebno teško. Držite se onoga što znate i kupujte solidna poduzeća koja imaju snažan i pošten menadžment. Potrebno je izbjegavati investicijske odluke koje su složene.

Donosite vlastite investicijske odluke. Budite svoj vlastiti investicijski savjetnik. Čuvajte se brokera i drugih trgovaca koji agresivno forsiraju određene dionice ili uzajamne investicijske fondove kako bi si podebljali provizije. Očito je da tim ljudima nije stalo do vašeg interesa.

Proučite čovjeka od kojega je Buffett učio. Čovjek koji je imao najveći utjecaj na Buffetta, osim njegova oca Howarda, bio je Benjamin Graham, otac ulaganja u podcijenjene dionice, koji je prije nekoliko desetaka godina naučio Buffetta da uspjeh u ulaganjima ne izrasta nužno iz složenosti. Dobra je ideja pročitati što on ima za reći.

Ne zaboravite da su Buffettove jednostavne strategije dovele do njegovih izvanrednih rezultata.